

Bildande av naturreservatet Jägaråsen i Kungsörs kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Jägaråsen
RegDOS-id	2004589
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Kungsör
Församling	Kungsör
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kartor	Terräng karta: 10G NV Ek karta: 10G8d
Lägesbeskrivning	Norr om Kungsör
Fastigheter	Del av Norra Kungsladugården 1:19
Areal	ca 73 ha
Markslag	Land ca 64 ha varav produktiv skogsmark ca 48,5 ha Vatten ca 9 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till ädellövs-kogen, strandkogen och tallbarrskogen på åschrönet samt att bidra till att delmål 1; miljö-kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Syftet är vidare att bevara de geologiska värdena knutna till åsen t ex strandvallarna samt områdets värde för friluftslivet, med hänsyn till närheten till Kungsörs tätort. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur i trädskiktet med en hög maximal trädålder, döda stående, liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt att det finns öppnare solbelysta partier.

Syftet skall uppnås genom att området ges en skötsel inriktad på att bevara/gynna ädellövträden samt de gamla tallarna längs åsryggen. Stora gamla ekar och lindar skall friställas för att på så sätt bevara och gynna områdets insektsfauna. Området längs med åsryggen skall hållas öppet för att därigenom bevara och gynna de solbelysta öppna gläntorna och arter knutna till dessa. Friluftslivet gynnas genom att parkeringar, stigar, informationsskyltar, grillplats och vindskydd iordningställs. I området kommer delar av stigarna att vara handikappanpassade.

Beskrivning av området och skäl för beslut

Jägaråsen är en välbevarad och i landskapet framträdande del av Köpingsåsen som följer Mälarstranden från Kungsör och norrut mot Köping. Området ingår som del i riksintresse för naturvården. Barrskog dominerar på det svallade åschrönet. De bredare åspartierna är bevuxna med ädellövskog. Österut mot Mälaren och de sankare delarna finns områden som domineras av ask.

Historiskt sett har området nyttjats under lång tid, vilket skapat både kultur- och naturvården. Under 1500- till 1700-talet var det mycket aktivitet vid den dåvarande Kungsladugården som anlades av Gustav Vasa och senare nyttjades av hovet. Troligen har åsen varit beteshävdad under denna tid och spår av detta finns kvar idag. Insekterna som idag finns i området härrör troligen från den tid då området var mer öppet genom beteshävd. Många arter är vad vi idag kallar en relik fauna från värmeperioden. En del större ekar och lindar vittnar även om den tidigare beteshävd.

I eller i intilliggande områden finns en rik insektsfauna med t ex gammelekklokrypare (*Larca larca*, NT), läderbagge (*Osmoderma eremita*, VU), brun guldbagge (*Liocola marmorata*, VU) m fl och lavar att nämna är ekspricklav (*Arthonia byssacea*, VU), ekspik (*Calicium quercinum*, VU), parknål (*Chaenotheca hispidula*, VU) och liten sönderfallslav (*Bactrospora corticola*, VU). Alla dessa arter och flertalet av övriga i området kräver öppna till halvskuggiga livsmiljöer.

Skälen för att området skyddas som naturreservat är att det är ett angeläget allmänt intresse att tätortsnära skogar som denna, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas. I området finns även kulturmiljöer som behöver skyddas och vårdas. Området är dessutom riksintresse för naturvård enligt 3 Kap. 2 § MB på grund av sin mycket rika flora och fauna knuten till naturbetesmarker, strandängar och ädellövskog samt riksintresse för friluftsliv enligt 4 Kap. 2 § MB Mälaren med öar och strandområden.

För att bevarandevärdena inte ska riskeras genom påverkan från besökare måste vissa aktiviteter begränsas.

Länsstyrelsen finner att en reservatsbildning är förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Kungsörs kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för reservatsbildning.

Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet ska uppnås. Området skall därför skyddas som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar
2. bedriva husbehovstäkt eller utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämma, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning
3. uppföra ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, mast, antenn, luft- eller markledning)
4. uppföra stängsel eller annan hägnad
5. jaga fågel. Övrig jakt skall bedrivas så att den inte inverkar negativt på det rörliga friluftslivet och andra besökare i naturreservatet
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringssämnen
7. upplåta mark för tävlings- eller övningsändamål exempelvis skyttetävling, orienteringstävling eller militära övningar

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning
- dra fram el- och telefonledning till fastigheten Norra kungsladugården 1:32 i samråd med Länsstyrelsen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. utföra åtgärder för att gynna biologisk mångfald, t ex röja och bedriva betesdrift etc
3. utplacering av informationstavlor
4. anläggning av parkeringsplatser, grillplats och vindskydd mm för allmänheten
5. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. göra upp eld annat än på anvisad plats
2. cykla eller rida annat än på befintlig bilväg
3. tälta längre tid än ett dygn
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet

5. fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov
6. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur
7. på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning
8. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll, andra markeringar eller permanent snitsla spår
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande
10. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för naturreservatets skötsel enligt fastställd skötselplan eller för att utföra åtgärder i syfte att bevara och vårda kulturmiljövärdena, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Allt utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller förvaltaren av naturreservatet.

Föreskriften C10 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakttillfällen.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, samt enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. med Kungsörs kommun.

Innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att inom en tid av en månad framställa eventuell erinran mot bildande av ifrågavarande naturreservat.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning.

Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Förslag till beslut har remissbehandlats under hösten 2006.

Remissyttranden har inkommit från Jägareförbundet i Västmanland, som har synpunkter på förbud mot fågeljakt och att övrig jakt får vissa inskränkningar. Länsstyrelsen anser att då samråd med berört jaktlag skett och att de inte haft några erinringar skall förbudet mot fågeljakt kvarstå. Beträffande övrig jakt är det angeläget att hänsyn skall tas till friluftslivet och andra besökare. Länsstyrelsen anser därför att föreskriften skall kvarstå utan ändring. Jägareförbundet tar även upp rätten att transportera ut fällt vilt med motordrivet fordon. Länsstyrelsen begränsar

inte den rätten i bestämmelserna för naturreservatet utan anser att bestämmelserna i terrängkörningslagen räcker för att trygga syftet med naturreservatet.

Från sakägare har inkommit yttrande om att norra parkeringsplatsen bör flyttas samt att rätten till att dra el- och telefonledning till fastigheten Norra kungsladugården 1:32 bör bli inskrivet i beslutet. Länsstyrelsen anser att parkeringsplatsen kan anläggas på annan plats och rätten att dra el- och telefon till ovan nämnda fastighet kan ske i samråd med Länsstyrelsen.

Kungsörs kommun har inkommit med yttrande angående stråk för ridning och cykling, handikappanpassning och att kommunen önskar mer tid för arbetet med den fördjupade översiktsplanen innan beslut om naturreservat fattas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att stråk för cykling och ridning i området inte går att kombinera med beteshävderna och de handikappanpassningar som skall göras. Skador på fornlämningarna i området undviks också genom förbud mot cykling och ridning. Det går att ta sig förbi naturreservatet på befintlig väg nedanför åsen. Länsstyrelsen ser ingen anledning att ändra föreskrifterna med anledning av ovanstående. Länsstyrelsen har löpande informerat kommunen om planerna på naturreservat och diskuterat utformningen av ett naturreservat med hänsyn till kommunens nyttjande av området. Staten genom Naturvårdsverket köper in området för naturvårdsändamål för att området skall avsättas som naturreservat.

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet (formulär nr 11), bilaga 4.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande och naturvårdshandläggare Pierre Ahlgren, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson, länsassessor Torsten Eriksson, arkitekt Helena Hiertner, länsantikvarie Magnus Elfwendahl och naturvårdsdirektör Christina Lindahl.

Mats Svegfors

Pierre Ahlgren

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar, formulär nr 11

Teckenförklaring

 Naturreservatsområde

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter

Skötselplan för naturreservatet Jägaråsen i Kungsörs kommun

Vy längs med åsryggen. Foto: Länsstyrelsen

Skötselplan för naturreservatet Jägaråsen i Kungsörs kommun

Innehållsförteckning	Sidan
BESKRIVNINGSDDEL	
Syfte med naturreservatet	3
Beskrivning av området	3
Uppgifter om naturreservatet	3
Mark- och vattenanvändning	4
Topografi och läge	4
Kulturhistoriska bevarandevärden	4
Biologiska bevarandevärden	4
Intressen för friluftsliv	5
PLANDEL	
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	5
Uppföljning av skötselåtgärder och bevarandemål	6
Tillsyn	7
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	7
Kostnader och finansiering	7
Referenser	7

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till ädellövskogen, strandskogen och tallbarrskogen på åskrönet samt att bidra till att delmål 1; miljö kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Bevara de geologiska värdena knutna till åsen t ex strandvallarna samt att bevara områdets värde för friluftslivet, med hänsyn till närheten till Kungsörs tätort. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur i trädskiktet med en hög maximal trädålder, döda stående, liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt att det finns öppnare solbelysta partier.

Syftet skall uppnås genom att området ges en skötsel inriktad på att bevara/gynna ädellövträden samt de gamla tallarna längs åsryggen. Stora gamla ekar och lindar skall friställas för att på så sätt bevara och gynna områdets insektsfauna. Området längs med åsryggen skall hållas öppet för att därigenom bevara och gynna de solbelysta öppna gläntorna och arter knutna till dessa. Friluftslivet gynnas genom att parkeringar, stigar, informationsskyltar, grillplats och vindskydd iordningställs. Delar av området skall göras tillgängliga för rullstolsburna besökare.

Allmän beskrivning

Administrativa data

Objektnamn	Jägaråsen
RegDOS id	2004589
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Kungsör
Församling	Kungsör
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken.
Karta	Terräng karta: 10G NV Ek karta: 10G8d
Lägesbeskrivning	Norr om Kungsör
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal	Ca 73 ha
Markslag	Vatten ca 9,3 ha
	Produktiv skogsmark ca 48,5 ha
	Impediment ca 1,4 ha
Naturtyper	Ädellövskog ca 7,6 ha
	Triviallöv med ädellöv ca 4,4 ha
	Triviallöv ca 8,6 ha
	Barr med lövinslag ca 13,5 ha
	Tallskog ca 8 ha

Området är riksintresse för naturvård enligt 3 Kap. 2 § MB på grund av sin mycket rika flora och fauna knuten till naturbetesmarker, strandängar och ädellövskog samt riksintresse för friluftsliv enligt 4 Kap. 2 § MB Mälaren med öar och strandområden.

Mark- och vattenanvändning

Genom historiska kartor framgår att åsen tidigare varit betad och mer öppen än vad den är idag. Området kring åsen har tidigare ingått i Kungsladugården från 1500-talet. Åsen användes till bete fram till 1960-talet och sedan upphörde hävden.

Topografi och läge

Jägaråsen är en välbevarad och i landskapet framträdande del av Köpingsåsen som följer Mälarstranden från Kungsör och norrut mot Köping. Området ingår som del i riksintresse för naturvården. Barrskog dominerar på det svallade åschrönet. De bredare åspartierna, strandvallarna, är bevuxna med ädellövskog. Mot Mälaren och de sankare delarna finns områden som domineras av ask där återfinns även en alsumpskog med inslag av ädellövsträd bl a ek, bok och ask.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Historiskt sett har området nyttjats under lång tid, vilket skapat både kultur- och naturvärden. Under 1500- till 1700-talet var det mycket aktivitet vid den dåvarande Kungsladugården som anlades av Gustaf Vasa och senare nyttjades av hovet. Gustaf Vasa förvärvade gården år 1538 och Kungsörs samhälle börjar växa, det krävdes en hel del folk för att driva kungsgården. Detta har givetvis lämnat spår efter sig och dessa ses fortfarande runt om i Kungsörsbygden. Inom naturreservatet finns bland annat en rundelborg (stenlabyrint) allmänt kallad drottning Kristinas ridbana, konung Johan III lät påbörja byggandet av en slottsbyggnad år 1580, bygget fullföljdes dock aldrig. Det som finns kvar idag av den tänkta slottsbyggnaden är en åttakantig grop. Karl XI tillbringade även han mycket tid i denna trakt och på kungsgården, framförallt var det bygdens rika tillgång på jaktbyte, lo, varg och björn mm, som lockade.

Biologiska bevarandevärden

Åsen har varit hävdad genom bete fram till början av 1960-talet och spår av detta finns ännu kvar. Insekterna som idag finns i området härrör troligen från den tid då området var mer öppet genom beteshävd, många arter är vad vi idag kallar en relik fauna från värmeperioden. En del större ekar och lindar vittnar även dessa om den tidigare beteshävd. Insekterna gammelekklokrypare (*Larca larca*, NT), läderbagge (*Osmoderma eremita*, VU), brun guldbagge (*Liocola marmorata*, VU) m fl och lavar att nämna är ekspricklav (*Arthonia byssacea*, VU), ekspik (*Calicium quercinum*, VU), parknål (*Chaenotheca hispidula*, VU) och liten sönderfallslav (*Bactrospora corticola*, VU). Signalarter som oxtungsvamp (*Festulina hepatica*), talticka (*Phellinus pini*), flera hätt mossor (*Orthothricum* sp), brun nållav (*Chaenotheca phaeocephala*) och flera arter indikerar även dessa på höga naturvärden i området. Se artlista bilaga 2:3 för fler arter.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail
721 86 VÄSTERÅS	V. Ringvägen 1	021-19 50 00	021-19 51 60	lansstyrelsen@u.lst.se

Intressen för friluftsliv

Området nyttjas idag av allmänheten för bland annat promenader, svampplockning mm. Uppe längs åsryggen finns en del utkiksplatser att stanna till vid för att njuta av Kungsörs bygdens vidsträckta eklandskap. Vid fornlämningarna njuter man av utsikten över Mälaren och Kungsörs tätort. Vid Fiskarhällen kan man slå sig ner för att äta sin medhavda matsäck. Fågellivet längs med strandskogen, Mälaren och övriga delar lockar även detta till besök.

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålet för området är att uppnå och upprätthålla syftet med reservatet samt att bevara och gynna livsmiljöer för de arter som finns i eller i intilliggande område. Flertalet av de i området funna arterna kräver öppna till halvskuggiga områden i sin livsmiljö. Målet skall uppnås genom att varje skötselområde ges en riktad skötsel, vid behov kan dock ytterligare biotopförbättrande åtgärder övervägas. Området kring kulturlämningarna skall hållas öppet, enligt särskild fastlagd skötselplan för dessa (se bilaga 2:3). Om brand uppstår skall eventuell brandbekämpning ske med så skonsamma metoder som möjligt.

Skötselområde 1

Bevarandemål: Trädklädd betesmark med grova ädellövträd. Flerskiktat olikåldrigt bestånd bestående av främst ek och lind. Mosaikartat bestånd där öppna gläntor blandas med halvslutna bestånd och skogsartade partier.

Åtgärder: De gamla större ekar och lindar som finns kvar skall friställas så att de kan utvecklas och de arter som är knuta till dessa gynnas. 5 till 10 stycken yngre ekar och lindar friställs per hektar för att på sikt säkra en ny generation stora träd. Vid friställningen är det viktigt att låta en del av buskskiktet vara kvar för att gynna nya generationer av ädellövträd. För att förhindra igenväxning efter utförda åtgärder bör bete införas.

Skötselområde 2

Bevarandemål: Åsrygg med gamla tallar, enstaka ekar och öppna gräsbevuxna gläntor. De gläntor och utsiktsplatser som finns skall bibehållas och nya skapas där det kan vara lämpligt.

Åtgärder: På åsryggen krävs återkommande röjningar av sly och inträngande träd, främst gran. För att förhindra igenväxning skall området betas av företrädesvis får. Kan inte beteshävd åstadkommas kan årlig slåtter av ytorna vara lämpligt.

Skötselområde 3

Bevarandemål: Strandskog och trädklädd betesmark med inslag av ädellövträd.

Åtgärder: Strandskogen mot Mälaren skall glesas ut på vissa enstaka partier, för att få mer kontakt med sjön och ett större ljusinsläpp. De större ekar och lindar som förekommer skall friställas. I övrigt skall träden, framförallt ask, låtas uppnå maximal ålder och dödvedsproduktionen skall öka. Skogen längs med strandvallarna mot krönet skall öppnas

upp genom att framförallt gran gallras bort och att beteshävdan återinförs. Lövträd som fälls i samband med åtgärderna skall lämnas på plats eller i dödvedsdepå.

Skötselområde 4

Området närmast fornlämningarna skall hållas öppet genom årlig slåtter. Stigen som inkommer från söder skall hållas fri från sly och skogen närmast gallras vid behov. (Se särskild fastlagd skötselplan för hur kulturlämningarna skall skötas, bilaga 2:2). Detta för att undvika skador på fornlämningarna och gynna den flora och fauna som är beroende av de mer öppna och varma miljöer som därigenom skapas. Från fornlämningarna och ut mot sjön får den befintliga siktgatan underhållas och hållas öppen, åtgärder skall dock ske i samråd med Länsstyrelsen.

Skötselområde 5

Bevarandemål: Öppen välhävdd strandäng och betashävdad skogsmark.

Åtgärder: Strandängen i södra delen betas idag av nötboskap. Denna hävd skall fortsätta och man bör flytta stängslet för att få med en del skogsmark i betesfällan.

Alsumpskogen i nordöstra delen av naturreservatet jämte vass och vattenområde

Alsumpskogen lämnas till fri utveckling och inga åtgärder i vass och vattenområde.

Skötselområde för friluftslivet

Bevarandemål: att öka tillgängligheten till området för rekreation, friluftsliv och naturupplevelser etc. Nyttjandet får emellertid inte medföra slitage i en omfattning så att syftet med reservatet motverkas.

Åtgärder: Reservatets gränser skall utmärkas i terrängen. Informationstavlor med upplysning om gällande föreskrifter och om reservatets naturvärden och kulturvärden skall sättas upp vid platser markerade på skötselplanekartan, bilaga 2:1. Stigar i området skall underhållas och även förses med informationsskyltar på strategiska platser. Nedfallna grenar och träd över stigar och andra friluftsanordningar får flyttas till närmast lämpliga plats för att bli så kallade dödvedsdepåer. Staten kommer att ansvara för en stig slinga och Kungsörs kommun kommer att ansvara för övriga stigar markerade på skötselplanekartan, bilaga 2:1. Parkeringsplatser i norr och söder kommer att iordningställas. Vid udden i naturreservatets sydöstra del, Fiskarhällen, skall en grillplats och ett vindskydd, båda handikappanpassade, uppföras. En sträcka av stigen längs åsen samt stigen till Fiskarhäll skall handikappanpassas så att det går att ta sig fram med rullstol. Reservatsförvaltaren är ansvarig för att ovanstående åtgärder utförs.

Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemålen skall ske genom standardiserade inventeringar.

Förvaltaren dokumenterar utförda åtgärder samt förhållanden som strider mot ändamålet med och föreskrifterna för reservatet. Denna dokumentation skall ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

Staten ansvarar för underhåll och skötsel av stigar markerad på skötselplanekartan, bilaga 2:1. Kungsörs kommun har ansvar för underhåll och skötsel av grillplats, vindskydd samt de övriga stigar som finns i området.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-mail
721 86 VÄSTERÅS	V. Ringvägen 1	021-19 50 00	021-19 51 60	lansstyrelsen@u.lst.se

Tillsyn

Tillsyn skall ske av tillsynsman/naturvårdsvakt som utses av Länsstyrelsen.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Skötselområde	Intervall	Prioritet
Friställande av ekar och lindar	1, 2, 3 och 4	en gång, sedan underhåll vart 10 år.	1
Röjning längs åsryggen	2	vart 5:e år	1
Bete eller slåtter	1,2 och 3	årligen	1
Öppna upp mot Mälaren	3	en gång, sedan underhåll vart 10 år	1
Röjning, slåtter vid fornlämningarna	4	årligen	1
Fortsatt beteshävd av strandängen	5	årligen	1
Iordningställande av handikappanpassade stigar	Friluftsliv	En gång, sedan underhåll löpande	1
Uppförande av handikappanpassad grillplats och vindsydd samt iordningställande av två parkeringsplatser.	Friluftsliv	en gång, sedan underhåll löpande	1

Kostnader och finansiering

Staten svarar för kostnaderna för redovisade åtgärder med följande undantag.
Kungsörs kommun svarar för kostnaderna i samband med underhåll och skötsel av grillplats, vindsydd samt de övriga stigar som finns i området.

För vård och skötsel av fornlämningarna enligt särskild fastlagd skötselplan för hur kulturlämningarna skall skötas, bilaga 2:2 ansvarar Kungsörs kommun.

Referenser

Gärdenfors U. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. Artdatabanken, Uppsala.
Hamrin A. 1951. *Kungsör Kungsgård och samhälle*. Kungsörs Tryckeri, Kungsör
Hedin P. Odaterad. *Naturvården i Kungsör – en resurs för framtiden*
Naturvårdsverket. 1988. *Riksintresse för naturvården*.
Nitare J. 2000. *Signalarter- Indikatorer på skyddsvärdslog*. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
Salomonsson C. 1971. *Kungsör*. VLT-press, Västerås.
Sörberg B. 1988. *Kungsör 450 år – en kort historik*. Tryck & Reklam AB, Kungsör

Bilagor:

2:1. Skötselplanekarta

2:2. Skötselplan gällande fornlämningar i området

Teckenförklaring

Naturreservatsgräns	Vindskydd
Skötselområde1	Grillplats
Skötselområde2	Informationsskylt
Skötselområde3	Parkeringsplats
Skötselområde4	
Skötselområde5	
tomtmark, ingår ej i naturreservatet	
Stig, ansvarig staten	
Handikappanpassade stigar, ansvarig staten	
Övriga stigar	

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter

LÄNSSTYRELSEN
i U-Län
2006 -01- 24

Länsstyrelsen Västmanlands län	Län Västmanland	Objekt nr 21
	Landskap Västmanland	
	Kommun Kungsör	
	Socken Kungs - Barkarö	
SKÖTSELPLAN		
Objekttyp Labyrint o. avbruten grundgrävning		Fornl. Nr 4 - 6
Fastighet	Ek karta 10G8d	
	Areal ha	
Markägare: För närvarande Uppsala Akademiförvaltning. Efter förestående reservatsbildning blir Statens Naturvårdsverk markägare, med Länsstyrelsen i Västmanland som förvaltare. SÖ delen har privat ägare.		

BESKRIVNING Fornlämningarna är belägna på åschrönet i Jägaråsens södra del. De utgörs av; 4 (se karta) den utgrävningen för grund, som Johan III lät utföra inför sitt planerade, men ej fullföljda husbygge med Villa Rotonda i Venetien, Italien, som förebild (se Kungsörs Hembygdsförenings årsskrift 2005).

På de avplanade jordmassor från grundgrävningen har lagts en labyrint 5. Labyrinten är lagd med små stenar, som är dåligt fixerade i marken, detta medför att det är stor risk för skador på labyrinten. Användningen är liten, varför den blir övervuxen med gräs och svår att följa. 6 varggrop. Skador uppkomna genom cykelåkning finns i labyrintens närhet och varggropen.

Området för grundgrävningen är relativt öppet men i "gropens" NV del växer en del getapel och nypon. Söder om börjar den triviala lövskogen tränga sig på och försämrar överskådligheten av grävningsprojektet

Utsikten mot Mälarfjärden Galten är tämligen god, och domineras av åldriga furor, men underifrån kommande igenväxningen är tilltagande. I väster finns viss utsikt över det flacka åkerlandskapet utefter Arbogaån. I norr och söder skymms utsikten av åsens skogsbestånd.

Området är beläget inom markområde, som förväntas bli naturreservat.

MÅLSÄTTNING Grävningsområdet med närområde och tillhörande avplanade jordmassor med labyrinten och varggropen skall i stort sett vara träd och buskfria med god överskådlighet. Utsikten mot öster skall vara god med huvudsakligen gamla furor i blickfånget mot Galten. I väster förbättras utsikten mot Arbogaåns slättlandskap i den mån det är möjligt, utan alltför genomgripande åtgärder. Målsättningen för gräsvegetationen skall vara lågvuxen gräshed. Kungsörs Hembygdsförening planerar att producera en skylt som informerar om Johan III:s påbörjade husbygge.

BILAGOR ☐ Fotokarta ☒ Detaljkarta ☐ Utdrag ur fornl.reg. ☐ Top. Karta ☐ Övrigt

Skötselplan Upprättad 2005 11 25
Reviderad

av Leif Rooth

Postadress
721 86 Västerås

Besöksadress

Telefon
021 - 195 000

Telefax

LÄNSSTYRELSEN
i U-Län
2006 -01- 24

SKÖTSELPLAN

Vegetationsmålsättning

Områdets trädfria yta skall vidgas i södra delen så grundgrävningsområdet får bättre rymd och hålls väl överskådligt. I trädsiktet sparas endast de gamla furorna inom det aktiva vårdområdet.

Av busksiktet sparas endast några få getaplar och ev. även nyponbuskar.

På hela plåtåområdet (aktivt vårdområde på kartan) med de tre fornlämningarna skall gräsvegetationen hållas som lågvuxen gräshed. Labyrinten bör ha andvånt utseende. I resterande delar av fornminnesområdet, öster mot Galten upprätthålls bästa möjliga utsikt. I blickfånget tillåts måttlig mängd stormfasta tallar med god undersikt.

I väster mot Arbogaåns åkerlandskap upprätthålls siktsektorerna och vidgas där så är möjligt.

ÅTGÄRDER

Väster om tillfartsstigen och söder om grundgrävningen avverkas all lövskog fram till och med de gamla furorna ovanför slänten där marken har kvar åsens naturliga profil. På den plana ytan sparas de gamla furorna.

All eventuell gran tas bort inom det aktiva vårdområdet.

Av busksiktet sparas endast några getaplar och ev. någon nyponbuske, de får inte ha någon större menlig inverkan av överskådligheten.

I de närmaste delarna av åsskogen görs en underröjning, ev. också lätt gallring och stamkvistning för att få en mjukare övergång mellan den öppna mark och skogen.

Efter slutförd avverkning och röjning avlägsnas allt virke och hyggesavfall. Alla öppna delar skall vara så väl städade och stubbarna så lågkapade att det inte medför några problem att utföra slåtter kommande år. Inga körskador får uppkomma, labyrinten är synnerligen känslig för skador, även om marken är frusen, eftersom en del av stenarna ligger lösa på marken.

Utsikten i öster bibehålls och i den mån det går, vidgas den genom avverkning av i första hand lövträd och gran, som har eller är på väg att växa upp i utsiktssektorn mot Galten. OBS sydöstra delen av fornlämningsområdet har privat ägare.

De gamla furorna lämnas i måttligt antal som siluetträd. Enstaka unga tallar sparas som successionsträd. De stamkvistas för att snarast möjligt skapa undersikt under kronorna. Lämna alltid minst 7 grenvarv i toppen. All stamkvistning skall ske så nära stammen som möjligt. Eventuell stamkvistning av björk och lönn får endast ske från sommarens slut och fram till nyår.

Mot väster bevaras och ommöjligt vidgas utsiktssektorerna mot Arbogaåns slättlandskap. Om det inte innebär alltför stora ingrepp i skogen på åsens västra sida, avverkas sådana träd som skymmer oproportionerligt mycket i befintliga siktsektorer. Inom det aktiva vårdområdet röjs allt lövsly bort. Spar några enstaka buskar av getapel och nypon där de inte står i vägen och skymmer fornlämningens markprofil. Markskador uppkomna genom cykelåkning lagas genom att de fylls upp med mager jord och täcks med grästorv från hedartad miljö. De skyddas temporärt med staket, som skall förhindra att nya skador återuppstår. Förbud cykelåkning i området. När man fått bukt med cykelåkning och grässvålen är väl etablerad kan staketen avlägsnas.

SLÅTTER

Årlig slåtter skall utföras på alla delar av området som har en kraftigare gräsvegetation än mager gräshed. Allt slåtteravfall och förna skall krattas samman och avlägsnas från området för att skapa den magra gräshed som på sikt önskas och medför minskat vårdbehov. Speciellt viktigt är att avlägsna nerblåsta löv och annat skräp från bottarna på varggropen och grundgrävningsområdet. Lämplig slåttertid är slutet av juli början av augusti. Uppkomna lövuppslag och nyetablerade trädplantor röjs bort i samband med slåttern.

Labyrinten måste slåttas mycket försiktigt eftersom inga stenar får flyttas ur sina lägen. Försök kör med röjsåg med trimmer strax ovanför stenarna i stenraderna. Alternativt klippa med handsax. Mellan stenraderna "kantställs" trimmern så att ett visst slitage på marken uppkommer och ger intryck av naturligt nötning vid flitigt användande av labyrinten. Det skall underlätta att hitta stenraderna som nu är svåra att se. Tänk på att röja alla spår rätt, även ev. "blindspår".

ÅRLIG SKÖTSEL

Slåtter av områden med kraftigare gräsväxt än mager gräshed. Rönjning av uppkomna lövuppslag och oönskade, nyetablerade träd- och buskplantor. Området skall städas fritt från slåtter- och rönjningsavfall samt nedfallna grenar och tjockare ansamlingar av gamla löv.

Träd, vilka växer inom fornlämningsområdet kontrolleras så de inte fått skador, som påtagligt ökar risken för stormfällning och därav förorsaka skador på fornlämningarna. Träd med sådana skador fälls och avlägsnas.

Aktivt motarbeta cykelåkning och annan verksamhet som medför skador på mark och fornlämningar.

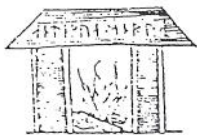
Skyltbeståndet underhålls och byts vid behov.

Fornlämningarna är skyddade enligt lag. Nyttillkomna skador på fornlämningarna skall anmälas till Kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen.

Julita

Leif Rooth

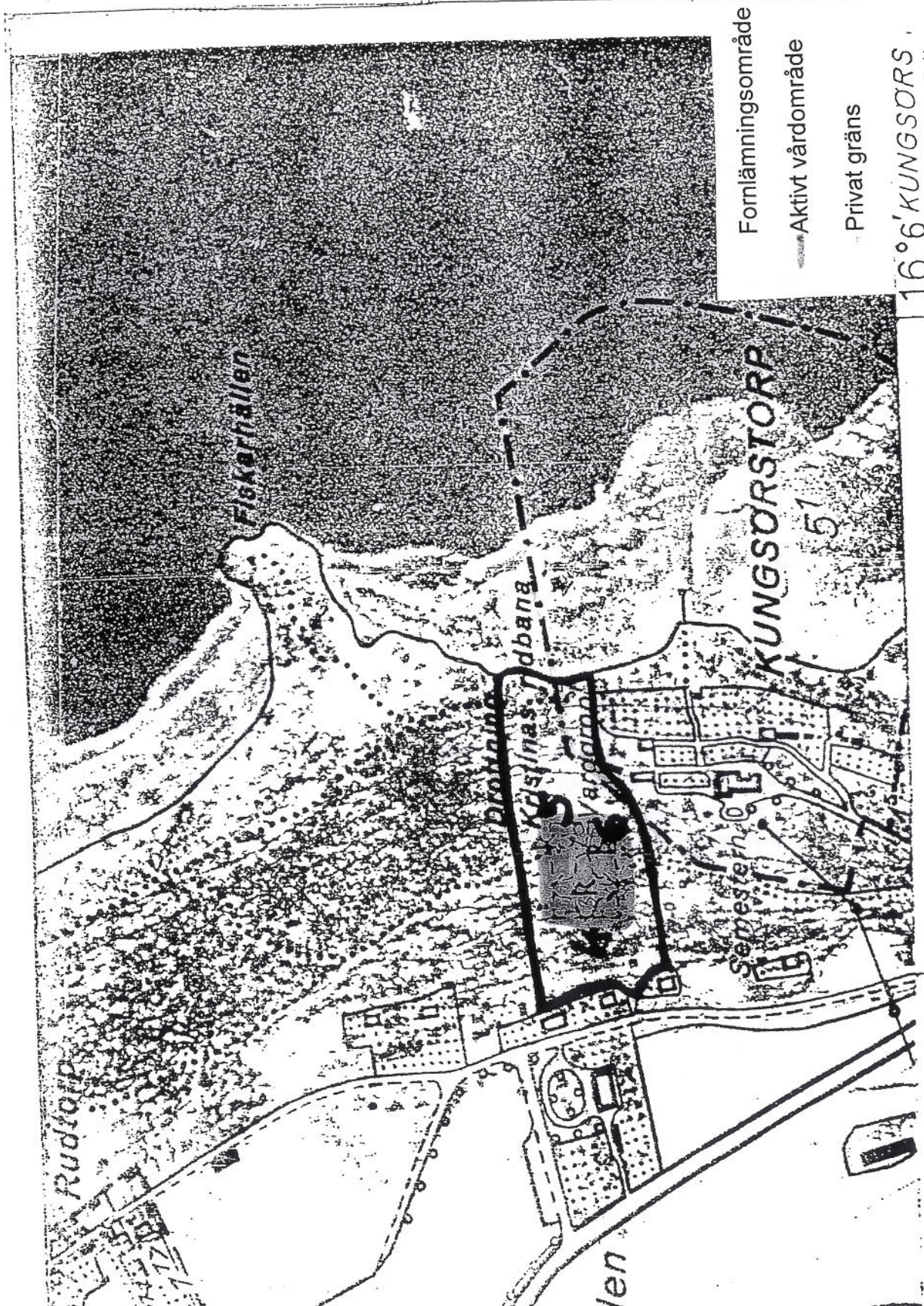
RIKSANTIKVARIÄMBETET
VÅRDSEKTIONEN

LÄNSSTYRELSEN
i U-län

2006 -01- 24

KARTKOPIA SKALA 1:5000

Län	U	Objektnr	21
Landskap	VSM		
Socken	Kungs-Barkarö		
Namn	Kungsgården		
Fornl. nr	4-6	Ek.karta	10G8d

Fornlämningsområde

Aktivt vårdområde

Privat gräns

16° 6' KUNGSÖRS

BESLUT OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen skall inom 10 dagar införas i

Bärgslagsbladet med Arboga tidning
Västmanlands läns tidning

Delgivning anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidning.

Beslutet hålls tillgängligt hos länsstyrelsen, Västra Ringvägen 1, Västerås, 021-19 50 00.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS
REGERINGEN**

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen .
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelse skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr). - redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR LÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen. Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med Ert överklagande, sända sina handlingar till regeringen, som kommer att behöva ha tillgång till dem.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse senast den 27 december 2006 annars kan Ert överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

